

'Europees beleid stimuleert illegale migratie'

Dere zomer vreedt de EU een ongeziene toestroom van honderdduizenden bootvluchtelingen op de kusten van de Middellandse Zee. En dus opnieuw doden op de stranden. Bij de overtochten in gammele bootjes lieten sinds 1993 al ruim 23.000 mensen het leven. Volgens Henk van Houtum is dat drama gebaseerd op discriminatie in strijd met Europese principes van democratie, mensenrechten en vrijheid. "En het is niet onvermijdelijk", zegt van Houtum.

Hoezo? Conflict en armoede blijven mensen toch hierheen duwen?

Van Houtum: "Migratie zal er altijd zijn en volledig gesloten grenzen ontwerpen is een utopie. De EU, die sinds 1993 haar buitengrenzen steeds verder dicht timmerde, is in grote mate zelf verantwoordelijk voor een toestroom van illegalen. De legale toegang is beperkt, dus rest vele migranten slechts de illegale toegang. En almaar meer investeringen in

het uitbouwen van die grens hebben ervoor gezorgd dat de toegang tot Europa moeilijker en daardoor gevaarlijker werd. Er is een dodelijk een kat- en muisspel tussen het bewakingsbeleid en de migranten ontstaan. De EU heeft nu een van de dodelijkste grenzen ter wereld.

"Bovendien zorgt de steeds strengere bewaking voor een grote fobie voor migranten, wat hun situa-

tie nog bemoeilijkt. Die fobie is groter dan de realiteit rechtvaardigt. Wereldwijd woont maar één à drie procent van de mensen niet waar ze geboren zijn. Migrant zijn dus maar een zeer klein deel van de wereldbevolking en er is helemaal geen 'invasie'. Scienceer publiceerde net onderzoek dat laat zien hoe migratie het laatste decennium stabiel bleef"

In welke zin is het EU-beleid discriminerend?

"De EU scheidt deels zelf het illegalenprobleem door met twee lijsten te werken: één positieve lijst met daarop zestig rijke landen van waaruit je zonder veel moeite hierheen kunt komen en één negatieve lijst met 135 landen van waaruit je de EU enkel kunt bereiken met een visum. Net in die landen krijg je dat niet makkelijk, en wanneer je in gevaar bent moet je dus zonder papieren naar de EU. Daardoor zijn er maar weinig legale en een veel grotere groep illegale vluchtelingen.

"Dat onderscheid op basis van waar je geboren bent is immorele politiek. En zeer hypocriet voor een club landen die democratie, vrijheid en gelijk-

'Hoe meer bewaking de EU de afgelopen tien jaar heeft gebouwd aan haar buitengrenzen, hoe dodelijker de migratie van vluchtelingen is geworden.' Hoofd van het Nijmegen Centre for Border Research, Professor Henk van Houtum (Radboud Universiteit Nijmegen) over het 'perverse systeem' achter de steeds dodelijker grenzen van de EU. 'Een schandvlek.' Barbara Debusschere

waardigheid predikt maar dus precies het omgekeerde doet aan de grenzen. Aan de eigen grens stopt dat met beleid waarbij anderen, die niet betrokken zijn bij de vorming van het selectiebeleid, op ondemocratische wijze op negatieve lijsten belanden.

"Het druisst in tegen de rechten van de mens en tegen de eigen grondwet van lidstaten waarin discriminatie op afkomst verboden is. Het is alsof je zegt: iedereen uit Luik mag binnen maar Antwerpenaars niet. Op lidstaatniveau zou dat strafbaar zijn. Maar internationaal is die discriminatie op afkomst de norm. En zo duwt de EU mensen die al kwetsbaar zijn nog meer in de problemen want een nieuw leven opbouwen wanneer je op die negatieve lijst staat is veel moeilijker. Het gevolg is een illegalisering van een deel van de migratie. De EU selecteert zo zijn doden op basis van afkomst.

"Verderop in het migratieproces geldt nog een vreemd principe: vooral wie kan bewijzen dat hij of zij veel leed en pijn heeft ondergaan mag blijven. Dat is een raar perspectief op migratie. Alrijd al heb-

ben mensen gemigreerd om het elders beter te hebben."

Kan het anders?

"Het moet anders. Die lijsten en die dodelijke grens moeten we afschaffen. Ik pleit er op basis van mijn onderzoek voor om de legale weg om binnen te raken eerlijker en breder open te maken. Naderken over het openen van grenzen ligt erg gevoelig. Je hoort dan dat wij daar schade van zullen ondervinden. Maar wetenschappelijk is aangetoond dat het de welvaart zeker niet doet dalen, soms integendeel.

"Trouwens, de grenzen zijn al open zoals voor voetballers en ingenieurs. Voor goederen en diensten. Maar mensen migreren moe, dat hoeft ons niet zo te verbazen. Een optie die in wetenschappelijke kringen besproken wordt, is om niet langer mondiaal migranten te selecteren of uit te sluiten op basis van geboortegrond maar migranten te selecteren voor de arbeidsmarkt op basis van kwaliteiten en capaciteiten. Daar kun je mondiale afspraken over maken zoals we dat met goederen en diensten doen."

Maandag

Slot: Hoe bouw je een tweede leven uit? 'Vluchtelingen zijn hardwerkende ondernemers'

De Morgen, 21 juni '14